

Przygotowanie projektu pn.:

*„Kreujemy+ Rozwijamy+ Ożywiamy+ Stymulujemy+
Nakreślamy+ Odmieniamy=KROSNO”*

Kreujemy
Rozwijamy
Ożywiamy
Stymulujemy
Nakreślamy
Odmieniamy

ETAP PRAC: IDENTYFIKACJA ZASOBÓW KROSNA

W ramach prac nad projektem „*Kreujemy + Rozwijamy + Ożywiamy + Stymulujemy + Nakreślamy + Odmieniamy = KROSNO*” w dniach od 8 do 14 czerwca 2020 r. na Platformie Konsultacji Społecznych prosiliśmy mieszkańców oraz sympatyków Krosna o refleksję nad zasobami naszego miasta.

Celem ankiety było włączenie lokalnej społeczności w proces gromadzenia informacji o takich zasobach, które należy wziąć pod uwagę przy konstruowaniu projektu, gdyż są charakterystyczne dla Krosna, przydatne do tworzenia produktów, usług i ofert.

Liczba oraz szczegółowość odpowiedzi przerosła nasze najśmielsze oczekiwania. Otrzymaliśmy od Państwa bardzo wartościowy materiał, mówiący nie tylko o zasobach, ale także o produktach miasta. Część z Państwa dzieliła się swoimi przemyśleniami, również wykraczającymi poza treść ankiety, a dotyczącymi kwestii związanych z identyfikacją problemów, gdzie pewne zasoby były jedynie pretekstem do – często pełnych troski – wypowiedzi o obecnej sytuacji naszego miasta.

Ankiety internetową wypełniło 106 osób. Ponadto zasoby miasta były przedmiotem intensywnych prac Zespołu Miejskiego opracowującego projekt, a także Rady Rozwoju Krosna.

Poniżej prezentujemy zestawienie zasobów Krosna, przygotowane na podstawie ankiet przesłanych przez mieszkańców, a także odpowiedzi wskazanych przez członków Zespołu Miejskiego i Rady Rozwoju Krosna. Zapisy z ankiety zostały poddane redakcji i uszeregowaniu, zagregowano także wypowiedzi dotyczące powtarzających się zasobów. Z kolei wypowiedzi, które wprost dotyczyły produktów miasta (konkretnej oferty), a także zasygnalizowanych problemów, zostały zapisane i będą wykorzystane na kolejnych etapach procesu tworzenia projektu.

WSZYSTKIM OSOBOM, KTÓRE WZIĘŁY UDZIAŁ W IDENTYFIKOWANIU ZASOBÓW KROSNA SERDECZNIE DZIĘKUJEMY.

ZASOBY KROSNA

Zasoby historyczne i architektoniczne oraz zasoby turystyczne

Bogata historia Krosna

Ciekawe legendy związane z Krosnem i najbliższą okolicą

Spójny, logiczny i wygodny układ urbanistyczny miasta

Piękna starówka, dzięki której o mieście mówiono „*parva Cracovia*” (najbardziej rozpoznawalny symbol miasta)

Zabytkowy zespół staromiejski położony na wzgórzu, z dwoma wysokiej klasy kościołami średniowiecznymi, historycznym układem komunikacyjnym, rynkiem i jego podcieniową zabudową

Zabytkowe kościoły (np. kościółek św. Wojciecha)

Zabytkowy cmentarz

Grób Oświęcimów

Fara z charakterystyczną dzwonnica oraz zabytkowymi dzwonami

Atrakcyjność turystyczna Miasta Krosna

Ruch turystyczny

Bogate tradycje branży naftowo-gazowniczej

Pozostałości po starych szybach naftowych w różnych rejonach Krosna

Funkcjonujące od średniowiecza tradycje tkackie (zarówno, gdy idzie o rzemiosło i przemysł domowy, jak i kilkadziesiąt lat działające Zakłady Lniarskie)

Plac targowy („targowica”) - miejsce, do którego na zakupy przyjeżdżają mieszkańcy z okolicznych powiatów oraz Słowacy

Historyczna ranga miasta (od średniowiecza do byłej stolicy województwa)

Zbiór punktów widokowych w okolicach Krosna (np. Czarnorzeki, Przymiarki)

Schrony i tunele niedawno odkryte w okolicach lotniska - zrujnowane, niedostępne, ale na pewno mają duży potencjał, mogłyby być atrakcją dla miłośników turystyki alternatywnej

Kolekcja lamp naftowych

Tradycje baloniarskie

Mosty, którym można nadać romantyczny i turystyczny charakter, kładka

Dworzec z czasów Austro-Węgier

Bliskość z terenami wspinaczkowymi (Gmina Korczyn)

Turystyka okołolotnicza, szybowcowa, samolotowa, paragliding, skoki spadochronowe (loty, pokazy, kursy)

Legenda z czasów Potopu Szwedzkiego (Krosno wówczas było przez chwilę stolicą Polski)

Młyn przy ul. Krakowskiej

Fabryka WSK

Oferta edukacyjna, profile kształcenia i zasoby ludzkie

Zdolna, ambitna młodzież

I LO im. M. Kopernika (najlepsze liceum w mieście, szkoła z bogatą historią)

Wysoki poziom kształcenia w szkołach średnich

Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych (jedyna w Polsce szkoła średnia kształcąca kadry dla tej branży)

Tradycje edukacji lotniczej, szkoła Aeroklubu Podkarpackiego

Wiele wybitnych postaci związanych z lotnictwem pochodzących z Krosna (stąd pochodzi wielu wybitnych pilotów, mechaników lotniczych)

Ludzie mający wykształcenie, umiejętności i pasję do lotnictwa

Zasoby młodej, dobrze wykształconej kadry informatycznej pochodzące z KPU oraz „Elektryka”

Dobrze działające instytucje edukacyjne mające także zasięg ponadlokalny

Krośnieńska Państwowa Uczelnia z ciekawym, niespotykanym gdzie indziej kierunkiem kształcenia - zielarstwo

Kapitał ludzki - mieszkańcy z wyższym wykształceniem

Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej i Nowoczesnych Technologii w Krośnie działające przy Zespole Szkół Mechanicznych (nowoczesne laboratoria dla kształcenia w branżach wysokich technologii, w tym lotnictwa, motoryzacji)

Krośnieński „Mechanik” (to jedna z niewielu szkół średnich w Polsce, która kształci dla branży lotniczej)

Karpacka Państwowa Uczelnia im. Stanisława Pigoń – działająca od ponad 20 lat uczelnia wyższa

Aktywna młodzież o artystycznych zainteresowaniach

Zasoby edukacyjne pozwalające Krosnu odgrywać rolę lokalnego ośrodka wiedzy

Położenie i korzyści z tego wynikające oraz zasoby przyrodnicze

Przygraniczne położenie Krosna („brama” w kierunku Słowacji, Węgier, Austrii i południa Europy)

Przygraniczne położenie miasta, stwarzające możliwości współpracy i wymiany gospodarczej ze Słowacją i Ukrainą

Bliskość wielu atrakcji przyrodniczo-krajoznawczych (dwóch parków narodowych: Bieszczadzki i Magurski oraz kilkunastu parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, lasów, gór, uzdrowisk)

Rzeka Wisłok i potok Lubatówka przepływające przez miasto (mają potencjał do wykorzystania rekreacyjnego)

Liczne odwierty wód mineralnych i solanek, jakich kilkadziesiąt zlokalizowanych jest w dzielnicy Zawodzie

Położenie dające Krosnu możliwość odegrania „miejsca centralnego” w południowej części Podkarpacia

Położenie pograniczne na styku kultur

Roślinność podkarpacka – zioła

Zakole Wisłoka

Tereny wzdłuż potoku Lubatówka

Liczne, niezagospodarowane tereny zielone

Tradycje przemysłowe i rzemieślnicze

Stuletnie tradycje szklarskie, umiejętności w tym zakresie wykazywane przez znaczny procent mieszkańców, wiele hut szkła działających w mieście

Biblioteka techniczna przy hucie szkła

Zbiory we wzorcowni huty szkła

Bóbrka koło Krosna, gdzie powstała pierwsza na świecie kopalnia ropy naftowej

Bogate tradycje lotnicze Krosna

170-letnie tradycje naftowe, odnoszące się do wydobycia, jak i przetwórstwa ropy naftowej

Tradycje produkcji samolotów

Krosno to jedno z niewielu polskich miast, w których buduje się samoloty ultralekkie od podstaw

Dobrze rozwinięte rzemiosło

Potencjał lokalnych twórców i artystów

Tradycje produkcji obuwia sportowego (nieistniejąca fabryka Fabos)

Tradycja produkcji wyrobów z lnu (zapomniana, niemal wymarła branża) (dawna wytwórnia Lnianka)

Przedsiębiorczy, zaradni mieszkańcy

Tradycje kulinarne oparte o kuchnię regionalną

Proziaki, kluski kudłate, racuchy z akacją, gomółki

Doskonałe lodziarnie i cukiernie (Jagusia, Santos, Pijalnia Czekolady Pelczar)

Krośnieńscy piekarze oraz ich znakomite chleby i inne wypieki

Rozwinięty przemysł motoryzacyjny, wysokie kompetencje pracowników tej branży, tradycje produkcji amortyzatorów w Krośnie

Tradycje winiarskie w Krośnie
Słynne winnice w okolicach Krosna (np. w Odrzykoniu)
Tradycje związane ze szkłem i hutnictwem
Aktywność w dziedzinach przypominania o tradycji przemysłu szklarskiego i tekstylnego
Fabryka WSK
Cech Rzemiosł Różnych
Rękodzieło lokalnych artystów (np. Glinianna)
Zuzia Górską (torebki)
Inkubator przedsiębiorczości
Lotnisko Krosno Sp. z o.o.
Najlepsze kebaby w promieniu 50 km

Przedsiębiorczość

Duża liczba firm zarejestrowanych w Krośnie, zwłaszcza z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
Duża różnorodność branż przemysłu i usług
Przemysł szklarski – tradycyjna a zarazem nowoczesna branża decydująca o rozpoznawalności Krosna. Krosno największym w kraju i liczącym się na świecie ośrodkiem produkcji szkła (firmy Krosno Glass – huta szkła ze stuletnią tradycją, Krosglass, Glasmark, Villa Glass Studio i kilkunastu innych producentów)
Przemysł motoryzacyjny – firmy z tego sektora należą do największych pracodawców w regionie (BWI Poland Technologies, FA Krosno, Splast oraz wiele mniejszych firm produkujących części samochodowe)
Przemysł lotniczy – oparty na silnych tradycjach i wdrażanych innowacjach (Collins Aerospace – światowy producent podwozi do samolotów cywilnych i wojskowych, producenci podzespołów – Dioxid, Wietpol, producenci samolotów ultralekkich – np. Ekolot, Peszke)
Krosno ośrodkiem „Doliny Lotniczej”
Podkarpackie Powiązanie Kooperacyjne – Klaster Lotnictwa Lekkiego i Ultralekkiego
Przemysł naftowo – gazowniczy (PGNIG Technologie, Exalo, NGS Oil&Gas)
Przemysł meblarski – siedziba firmy Nowy Styl – wiodącego producenta mebli biurowych, krzeseł stadionowych, foteli teatralnych; KROFAM Krośnieńskie Fabryki Mebli
Przemysł przetwórstwa tworzyw sztucznych – wysoce innowacyjny (Splast, Cellfast)
Obecność firm wdrażających inteligentne technologie przemysłu 4.0 (np. Splast)
Rozwinięty sektor usług, wysokiej jakości rzemiosło
Rozwinięta funkcja handlowa, przyciągająca mieszkańców okolicznych powiatów oraz ze Słowacji
Duży rynek pracy w Krośnie, przyciągający mieszkańców okolicznych gmin i powiatów
Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH
Nowo powstający inkubator przedsiębiorczości
Cech Rzemiosł Różnych
Podkarpacka Izba Gospodarcza
Biuro Karier Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie
Unia Przedsiębiorczych
Dostępność usług księgowych, rachunkowych, obsługi prawnej przedsiębiorstw

Sieć światłowodowa, wysoka jakość usług teleinformatycznych dla biznesu (np. firmy STIMO, Innergo Systems)

Tereny dla rozwoju aktywności gospodarczej – przygotowane, uzbrojone przy lotnisku oraz planowane na obszarze Targowisk

Świetnie wyposażone szkoły ponadpodstawowe, wysoki potencjał w zakresie kształcenia praktycznego na potrzeby przemysłu wysokich technologii (Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej i Nowoczesnych Technologii w Krośnie)

Współpraca Karpackiej Państwowej Uczelni z biznesem – studia dualne we współpracy z firmą Nowy Styl

Kapitał zagraniczny - duże firmy o wysokim wpływie na budowanie lokalnych powiązań kooperacyjnych z sektorem MŚP (BWI Poland Technologies, Collins Aerospace/Goodrich, Nowy Styl)

Dobre, przyszłościowe kierunki techniczne (w tym na poziomie magisterskim) na Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie

Pracownicy o unikatowych umiejętnościach w branży lotniczej (serwis oraz budowa samolotów ultralekkich i historycznych, konstruktorzy, mechanicy)

Przedsiębiorczy mieszkańcy, potrafiący radzić sobie w czasach kryzysów, „galicyjska zaradność”

Społeczna odpowiedzialność biznesu

Otwartość lokalnych firm na współpracę z samorządem i realizację wspólnych inicjatyw

Obecność firm rodzinnych, które cechuje poczucie tożsamości lokalnej, dbałość o pracowników i wysoki potencjał do trwałego, zrównoważonego rozwoju

Dobrze rozwinięta branża budowlana (np. Rejon Budowy Dróg i Mostów, Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich i Drogowych, KBP Development)

Przedsiębiorcy z Krosna na liście 100 najbogatszych Polaków (właściciele firm Nowy Styl oraz Merkury Market)

Inwestorzy w Strefie Inwestycyjnej „Krosno – Lotnisko” – innowacyjne, rozwojowe biznesy

Ludzie

Ignacy Łukasiewicz – „ojciec” przemysłu naftowego, a także Karol Klobassa-Zrencki, Tytus Trzeciecki (założyciele spółki naftowej)

Jan Szczepanik, zwany „polskim Edisonem”, wynalazca, postać historyczna związana z Krosnem

Pankrośnizm - charakterystyczna postawa wielu mieszkańców Krosna, przekonanych o tym, że wszystko, co najlepsze na świecie, pochodzi z Krosna i trzeba to wychwalać. I tacy ludzie są naszym potencjałem!

Robert Wojciech Portius

Postaci związane z miastem i regionem

Miejsca związane z Janem Pawłem II (albumy, krzyż z Mszy św. na lotnisku)

Święty Jan z Dukli – przebywał kilka lat w klasztorze oo. Franciszkanów w Krośnie

Alan Bochnak – młody artysta scen teatralnych

Decapitated – zespół muzyczny (*technical death metal*)

Zbigniew Oprządek – antykwariat i księgarnia

Robert Lenert – dyrektor artystyczny Galicja Blues Festiwal

Michał Mięśowicz - założyciel Pierwszej Krajowej Fabryki Zegarów Wieżowych w Krośnie

Adam Ostaszewski – naukowiec i konstruktor lotniczy związany z Krosnem

Modest Humiecki – burmistrz i budowniczy Krosna
Stanisław Kochanek - artysta malarz i rzeźbiarz
Jan Zych – poeta ziemi krośnieńskiej
Jerzy Werner – konstruktor podwozi samochodowych – rodak
Tadeusz Szuk – aktor, prezenter, lektor, pilot, członek Krośnieńskiego Klubu Seniorów Lotnictwa
Tad Krzanowski – rodak – wynalazca, twórca efektów specjalnych do filmów
Czesław Berenda - twórca teletextu i telegazety, honorowy obywatel Krosna
Andrzej Pikul- pianista, pedagog urodzony w Krośnie, prof. Katedry Fortepianu AM w Krakowie
Paweł Przytocki – dyrygent urodzony w Krośnie
Aleksandra Szmyd – śpiewaczka urodzona w Krośnie
Rafał Tomkiewicz – śpiewak operowy związany z Krosnem
Lora Szafran – wokalistka jazzowa
Robert Rozmus - aktor
Artyści tworzący w szkłe – Stanisław Borowski, Witold Śliwiński, Maciej Habrat, Patrycja Dubiel, Jan Siedlecki, Jerzy Maraj, Henryk Rysz i wielu innych twórców
Harczerze w Krośnie
Bliskość z Żarnowcem – w którym mieszkała Maria Konopnicka
Bliskość z Odrzykoniem (Zamek Kamieniec, który został opisany w Zemście Aleksandra Fredry)
Wysoka tolerancja mieszkańców w obszarze kultury, światopoglądów i innowacyjnych rozwiązań
Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa

Institucje

BWA Krosno - najlepsza w całym regionie instytucja kultury
Centrum Dziedzictwa Szkła (atrakcja podziwiana przez turystów, niedoceniana przez mieszkańców, główny punkt turystyczny Krosna)
Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej (instytucja, która promuje kulturę tradycyjną Krosna i regionu)
Muzeum Rzemiosła
Krośnieńska Biblioteka Publiczna
Muzeum Podkarpackie z największą na świecie kolekcją lamp naftowych
Antykwariat i Księgarnia Zbigniew Oprządek
Skansen archeologiczny „Karpacka Troja” w Trzciny
Muzeum misyjne sióstr Klawerianek
Prywatne Muzeum Podkarpackich Pól Bitewnych
MOSIR, baseny
Regionalne Centrum Kultur Pogranicza
ArtKino
Bardzo liczna grupa pracowników sektora kultury (wielu unikatowych w skali kraju)
Sąd Rejonowy i Okręgowy
Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz tradycje sportowe

Drużyna koszykarska - Miasto Szkła Krosno

Studio Tańca „Gracja” (formacja tańca towarzyskiego odnosząca międzynarodowe sukcesy)

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna (nowe baseny otwarte, dwie kryte pływalnie, boiska sportowe, stadiony, hala sportowo-widowiskowa)

Infrastruktura narciarska (wyciąg narciarski w Czarnorzekach należący do miasta)

Żużel - bogate tradycje w tym sporcie, obecna drużyna Wilki Krosno

Bliskość z terenami wspinaczkowymi (Gmina Korczyna)

Wały nad Wisłokiem

Przestrzeń na Bursakach (między Halą a Basenem)

Ścieżki rowerowe

Szlaki turystyczne

Sporty lotnicze, potencjał Krosna jako centrum sportów ekstremalnych

Sporty motoryzacyjne, aktywność fanów motoryzacji

Infrastruktura dla rozwoju

Infrastruktura drogowa – droga krajowa nr 28 przebiegająca przez miasto, w przeważającej mierze czteropasmowa

Rozwinięta infrastruktura światłowodowa (miejska sieć szerokopasmowego Internetu, potencjał rozwoju e-usług)

Duży potencjał branży informatycznej w Krośnie

Infrastruktura lotniska w Krośnie (nowo wybudowany pas startowy, drogi kołowania)

Dostępność komunikacyjna (drogowa, kolejowa, lotnicza)

Infrastruktura kolejowa

Uzbrojone tereny dla inwestorów przy lotnisku w Krośnie

Dostępne i dobrze skomunikowane perspektywiczne tereny inwestycyjne (teren byłego lotniska w Targowiskach)

Zasoby obiektów o funkcjach przemysłowych możliwe do zagospodarowania (np. w rejonie ul. Żwirki i Wigury)

Inkubator przedsiębiorczości

Tereny do zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej

Trzeci sektor, współzarządzanie i partnerstwo

Dobrze rozwinięty i prężnie działający sektor NGO (kilkaset działających w mieście organizacji pozarządowych - towarzystw, stowarzyszeń, klubów)

Działające narzędzia partycypacji społecznej (platforma konsultacyjna i budżet obywatelski)

System komunikacji z mieszkańcami (serwis sms-owy)

Współpraca z okolicznymi gminami

Współpraca polsko-węgierska, kulinarna, biznesowa, handlowa, winiarska,

Tradycje polsko-węgierskie (Stowarzyszenie PORTIUS)

Zaangażowane Rady i Zarządy dzielnic i osiedli

Aktywiści miejscy
Dobry obieg informacji (Krosno24.pl)
Krośnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku
Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krośnieńskiej
Patriotyzm mieszkańców

Marka miasta i usługi publiczne

Krośnieńskie marki (Krosno Miasta Szkła i Balony nad Krosnem)
Prestiż, najwyższa jakość szklanych wyrobów wyprodukowanych w Krośnie
Komunikacja publiczna (Miejska Komunikacja Samochodowa - instytucja, a także dysponent nowoczesnej infrastruktury transportu publicznego w Krośnie)
Oczyszczalnia ścieków
Parki miejskie (ul. Grodzka i ul. Okrzei, park leśny „Dębina”, użytek ekologiczny „Dolina Potoku Badoń”)
Ścieżki rowerowe
Ujęcia wody pitnej
Zasoby elektronicznych danych (otwarte dane)
Legenda z czasów Potopu Szwedzkiego (Krosno wówczas było przez chwilę stolicą Polski)
Krosno miasto wynalazców i artystów
Karpackie Klimaty
Pankrośnizm
Rozpoznawalność miasta i reputacja mieszkańców
Slow life
Miasto jako hub turystyki aktywnej w Beskidzie Niskim i Pogórzu
„Miasto butikowe” (siłą mniejszych aglomeracji blisko większych może być wypromowanie ich jako „miast butikowych”, gdzie nie jedzie się po zakupy w sieciówkach i nie idzie do sieciowej kawiarni. Zakupy i spędzenie wolnego czasu jako „doświadczenie czegoś innego - lepszego - z wyższej półki” lub choćby niecodziennego. Sprzyja temu centralne położenie w tzw. „Trójmieście Podkarpackim”)
Gospodarność mieszkańców